

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בביהכ"ס "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 154

כי תצא תש"ע

לשכנע את החולה שהדבר אכן מזיק לו. יאכל קצת, יזק מעט, ויבין שהרופא צודק.

אומר המגיד מדובנא, כך הוא גם במצות התורה המתירה לקחת אשת יפת תואר. היצר הרע מסית את האדם כאילו התורה מונעת ממנו דברים רבים, מועילים וערבים לגוף. ולכן גזרה התורה להתיר לאדם פעם אחת דבר שנפשו מתאוה לה ביותר. וכולנו מכירים את דברי חז"ל שסופה של אותה אשה להיות שנואה, והבן שיוולד ממנה יהיה בן סורר ומורה ואז ידע ויבין האדם שכל המצוות כולן נתנו מאהבת הבורא יתברך ולא מונעים מאיתנו שום דבר טוב.

"וראית בשביה אשת יפת תואר וחשקת בה" (כא יא)

בספר "מטה יהודה" אומר רבי יהודה לאזארוב זצ"ל כי היצר הרע הוא אומן נפלא. אשר בכוחו לייפות ולפאר את העבירה בכל מיני פאר והדר. אפילו את הדבר היותר נתעב ונאלח הוא מטהר ומייפה. ישנם עבירות בזויות שמי ששומע עליהן מושך בכתפיו, מצקצק בלשונו, מגלגל בעיניו, ומתפלל איך אפשר שאדם בר דעת יעשה דבר כזה, האם יצא מדעתו, או אבדה ביתו? אבל, היצר הרע ברוב אומנות מצליח לצבוע אפילו דברים כאלה בצבעים היותר יפים והיותר ורודים.

"אשת" – הוא מין שרץ העוף הנקרא עטלף, שאינו יכול להביט בפני השמש והוא מעופף רק בלילה, כמו שכתוב בתהילים "כמו נפל אשת בל חזו שמש". צורתו של אותו עוף היא כמו עכבר עם כנפים.

אומר הרב לאזארוב, כי זה מה שכותבת התורה כאן: "וראית בשביה אשת", אפילו אם תראה בשביה בריה מאוסה ובזויה כמו עטלף, אבל בגלל היצר הרע היא נראית לך יפת תואר, "וחשקת בה" – זהו כוחו של היצר הרע.

"כי תהיינה לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה והיה הבן הבכור לשניאיה" (כא טו)

הרב אליעזר פאפו, בספרו על התורה "אלף המגן" מבאר פסוק זה בדרך רמז, כי יש שני סוגי מצוות. יש מצוות שאנו נהנים לעשות אותם. לאכול חמין בשבת, ולענג את השבת בשאר דברים, ולעומת זאת יש מצוות שקשה לקיים אותם, כגון תעניות, ושאר דברים שיש בהם עינוי נפש.

אומר הקב"ה כי תהיינה לאיש שתי נשים - מלשון "נושה" היינו שתי חובות. אחת אהובה, דהיינו המצוות שנעים ונח לקיים, והאחת שנואה, שיש בה עינוי נפש.

אומר הפסוק, דע לך, שעל שני הסוגים יש שכר בעולם הבא, אבל וודאי שיש יותר שכר על מצוות שיש בהם מסירות נפש ואנחנו מקיימים אותם לשם שמים ולכן "והיה הבן הבכור לשניאיה".

"והיה ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו" (כא טז)

מקובל אצלנו ש"והיה" הוא לשון שמחה, ואם כן, צריך להבין איזו שמחה יש בזה שאדם מת ומנחיל לבניו את נכסיו.

"כי תצא למלחמה על אויבך" (כא ז)

כותב רבינו ה"אור החיים הקדוש" לבאר פסוקים אלו בדרך רמז: כי הנה כל בנין העולם וקיומו תלוי במעשה בני ישראל. אם ייטיבו דרכיהם העולם קיים, וישמחו השמים ותגל הארץ, גם ה' אלוקינו ישמח ויגל בנו.

אך יושר דרכם של ישראל תלוי בנצחון על היצר הרע. ובא הכתוב להעיר את האדם. כי ביציאתו מעולם העליון לבוא לעולם הזה, הוא צריך להיות מוכן למלחמה, ולא יחשוב שזו מלחמה כלאחר יד, אלא אדרבה זוהי מלחמה קשה. וחז"ל אמרו איזהו גיבור – הכובש את יצרו. שאין גבורה גדולה מזו. ולכן אמר "כי תצא למלחמה" פתח תחת ה"ל". היינו המלחמה הידועה.

"על אויבך" – היצר הרע הוא האויב הגדול והוא תקיף מאד.

"ושבית שביו" – כאשר אדם זוכה לנצח את היצר הרע, מצליח להחזיר לעצמו את מה שהיצר הרע שבה ממנו בפיתויו.

"וראית בשביה אשת יפת תואר" – הכוונה לנשמה.

"וחשקת בה" – אותו החשק שהיה לך בדברי היצר ובפיתויו, יהיה לך עכשיו בדברים רוחניים הקשורים לטוב.

"והבאת אל תוך ביתך" – על ידי היצר ופיתויו מתרחקת הנפש מהגוף, ובמקומה שוכן חלק רע. אבל עכשיו, תחזור הנשמה אל תוך הגוף.

"וגלחה את ראשה ועשתה את ציפורניה והסירה את שמלת שביה מעליה" – עיין את הפרטים בדברי ה"אור החיים" הקדוש, ובאופן כללי, הכוונה לחזרה בתשובה ועזיבת הרע.

"ובכתה את אביה ואת אמה" – אביה הוא הקב"ה ואמה היא כנסת ישראל. והנשמה צריכה לבכות על שהתרחקה מהם.

"ירח ימים" – הכוונה לחודש המיוחד לתשובה, הוא חודש אלול.

ובספר "מאזני צדק" הביא את דברי ה"אור החיים" הקדוש, והוסיף על פי דברי הזוהר הקדוש שמבקר את אלה שבראש השנה מבקשים רק על פרנסה. צווחים ככלבים הב לנא מזוני הב לנא חיי. ולא זו הדרך הנכונה, אלא צריך להתפלל על גלות השכינה ועל הגאולה שתהיה במהרה בימינו אמן. ולפי זה מפרש ה"מאזני צדק" את הפסוק "הכפירים שואגים לטרף" כפירים היינו יום הכיפורים, שעומדים ביום הכיפורים ושואגים לטרף, מבקשים רק מזונות. ועל זה ממשך הפסוק "ולבקש מא-ל אוכלם" בתמיחה, היה להם לבקש רחמים, ש"תזרח השמש יאספון", שיהיה קיבוץ גלויות, "וואל מעונותם ירבצון" בארץ ישראל ובירושלים.

ועל זה אמר הפסוק "ומכור לא תמכרנה בכסף" אל תמכור את נשמתך בעבור כסף להיות "בנפשו יביא לחמו". לא תתעמר בה מלשון קצירה בעומרים, "תחת אשר עיניתה" רוצה לומר התעניות והצומות והבכיות שעניית בהם את גופך, אל תנצל אותם רק לקצירה בעומרים, לבקשה על פרנסה.

"וחשקת בה ולקחת לך לאשה" (כא יא)

לפעמים, מתיר הרופא לחולה לאכול איזה דבר שלא ראוי לו, מפני שהחולה מפציר מאד והרופא רואה שזו הדרך היחידה

אשר לי, שתישן כמו סוס ותעבוד כמו חמור, ולא כמו הפרדה של מלכי אומות העולם.

"גדילים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך" (כב יב)

בספר **"על התורה"** כותב: שאלו את **רבי יחזקאל מקוזמיר**, האם אדם מתעטף בציצית, והלא בטלית הוא מתעטף, ולמה טבעו חכמים מטבע של ברכה להתעטף בציצית ולא להתעטף בטלית? ענה: מפני שהציצית משפילה את עצמה ונמצאת קרוב לארץ, בדין הוא שיברכו עליה. כי מי שהוא שפל הוא גבוה ומי שגבוה הוא שפל.

"כי ה' אלוקיך מתהלך בקרב מחניך להצילך ולתת אויבך לפניך" (כג טו)

בספר **"קרוב העני"** אומר **הרב יעקב קטינא זצ"ל**, להצילך ולתת אויבך לפניך – ר"ת אלול. בא לרמוז שבחודש זה הקב"ה מצוי בתוך עם ישראל כמו שאמרו חז"ל "דרשו ה' בהמצאו", ושערי תשובה פתוחים, על כן לא יראה בך ערות דבר והיה מחניך קדוש.

"כי יקח איש אשה וגו' וכתב לה ספר כריתות" (כד א)

בספר **"ויקהל משה"** כתב: אל הרב הקדוש **רבי ישראל מקוזניץ זצ"ל**, באה פעם אשה אחת, והתאוונה לפניו כי בעלה אברהם יעקב שוורץ התחיל פתאום להתרחק ממנה, ונפסקה האהבה והידידות שהיתה ביניהם כל השנים, האשה הצטערה מאד מאד על זה, ומרוב צער חלתה מחלה אנושה והרופאים התיאשו ממנה.

הרבי שלח את הגבאי שלו להזמין את הבעל לבית דינו. וכשבא אמר לו המגיד מקוזניץ:

החכם מכל אדם אמר (משלי יט): "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום", והכוונה היא כך: "רבות מחשבות בלב איש" - אברהם יעקב שוורץ. הרבה מחשבות בלבו: אשתו חולה, ועוד מעט היא תמות, והוא יקח לו אשה אחרת, אבל האם אתה יודע עצת ה'! לפי עצת ה' – היא תקום מחליה, תחזור לבריאותה ולא תוכל להפטר ממנה, ועל כן איעצך ויהי ה' עמך: מהר לפייס את אשתך ולרצותה, היא תחלים ותבריא ותאריכו יחד ימים ושנים.

שמע הבעל לדברי רבי ישראל, והשלימו הבעל ואשתו. ונתקיימו בהם ברכתו של אותו צדיק, והאריכו ימים ושנים עד זקנה ושיבה.

"אבן שלמה וצדק וגו' איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימיך על האדמה" (כה טו)

אומר **"ילקוט הגרשוני"**, כי אין הקב"ה נפרע מן האדם עד שתתמלא סאתו. אבל, המודד במידה חסרה, גם ה' ימדוד את חטאיו במידה חסרה, מידה כנגד מידה. וממילא אפילו אם עוד לא תתמלא סאתו יפרע ממנו, וזה מה שכתוב "איפה שלמה וצדק יהיה לך למען יאריכו ימיך על האדמה".

עונה על כך בספר **"על התורה"**, ששמחה גדולה היא לאדם, כשזוכה להנחיל ולהוריש לבניו "את אשר יהיה לו" – מה שהתורה מעידה שהם נכסים כשרים נקיים ומתוקנים, שרכש בזאת אפיים וברכת כפיים ביושר, בצדק ובהגינות.

"לא יהיה כלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה" (כב ה)

בספר **"תכלת מרדכי"** כותב הרב מרדכי דרוקר זצ"ל, לבאר פסוק זה על פי מה שאומרת הגמרא על הפסוק "כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה". רבים חללים הפילה – זה תלמיד שהגיע להוראה ואינו מורה, ועצומים כל הרוגיה – זה תלמיד שלא הגיע להוראה ומורה.

והנה, המשפיע מתואר בשם "גבר". והמושפע מתואר בשם "אשה".

ולפי זה לא "יהיה כלי גבר על אשה" – לומר שמי שלא הגיע להוראה והוא עדיין בבחינת אשה – מקבל, לא יהיה עליו כלי גבר, דהיינו שלא יורה הלכות. ולהיפך, "ולא ילבש גבר שמלת אשה" – מי שהגיע לדרגה של מורה הוראה ויכול להוכיח ולהורות את בני דורו, לא יאמר "מי אנוכיי" אלא יעשה את המוטל עליו.

"לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו" (כב ו)

בירושלמי, מסכת כלאים, רוצה הגמרא לאסור לרכב על הפרדה. שואלת הגמרא והרי כתוב בפירוש שדוד המלך אמר "והרכיבו את שלמה בני על הפרדה אשר לי", ומסקנת הגמרא שאותה פרדה היתה בריה בפני עצמה.

שואל **החתם סופר**, מה הדקדוק שדקדק דוד המלך ע"ה לומר על הפרדה אשר לי.

והנה, בפרק שירה הפרד אומר "יודוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך", ולבאר זאת, מביא החתם סופר את דברי חז"ל שדוד המלך ע"ה לא היה ישן אלא כשינת הסוס, פחות מששים נשימות. וכל זה עד חצות הלילה, אבל בחצות היה מתגבר כארי, כמו שכתוב "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך". ואז היה לומד תורה עד עלות השחר, וכשעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל ואמרו "עמך ישראל צריכים פרנסה" וכו'. אומר החתם סופר, שזו מליצה. כלומר, כל הלילה עסק דוד המלך בתורה ובשירות ותשבחות וכשישן, ישן רק כסוס. וכשעלה עמוד השחר נכנסו אליו חכמי ישראל לטקס עצה איך ובמה יתפרנסו בני ישראל, ואיך ובמה יצאו גדודים למלחמה. יוצא, שבלילה היה דוד המלך כמו סוס, וביום כחמור לעול הציבור. וזה נקרא "פרד" כי חציו סוס וחציו חמור.

אך גם מלכי אומות העולם הם סוסים וחמורים. כמו סוסים שרצים אחרי תאוותיהם וכמו חמורים לישון בחיבוק ידיים, לשכב ולהתעצל.

יוצא, כל המלכים נקראים פרדות, ולכן אומרת הפרד "יודוך ה' כל מלכי ארץ". בא דוד המלך והזהיר את שלמה בנו, כיון שאתה עומד להיות מלך, הריני מצוה אותך שתהיה פרד, אבל הפרדה

הגליון השבועי "לאור הנר" מחולק ברחבי הארץ ב 7000 עותקים, יהודים יקרים אומרים מתוכם דברי תורה על שולחן השבת. רכישת הקדשה (120 ש"ח בלבד) תסייע בהפצתו. לפרטים נא לפנות למיכאל 0504-147001